

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 15. oktober 2024 av Høyesterett i avdeling med

dommer Bergljot Webster
dommer Henrik Bull
dommer Ingvald Falch
dommer Kine Steinsvik
dommer Knut Erik Sæther

HR-2024-1869-A, (sak nr. 24-014403SIV-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 1. desember 2023

Staten v/Kunnskapsdepartementet

(Regjeringsadvokaten
v/advokat Erlend Baldersheim)

mot

A

(advokat Magnus Stray Vyrje – til prøve)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Steinsvik:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder domstolsprøving av vedtak fra Felles klagenemnd om å utestenge en student fra høyere utdanning i to semestre på grunn av fusk under eksamen. Studenten hadde gjenbrukt deler av sin tidligere ikke-beståtte eksamensbesvarelse i samme emne uten å oppgi referanse.
- (3) A var i 2021 student på årsstudiet «Praktisk pedagogisk utdanning» ved Høgskolen i Innlandet. Hun har tidligere en mastergrad fra utlandet. I vårsemesteret avla hun eksamen i emnet «Fagdidaktikk i engelsk II». Eksamenen ble gjennomført som en individuell skriftlig hjemmeeksamen over tre dager. Eksamensbesvarelsen ble bedømt til karakteren F – ikke bestått. A gikk, som følge av dette, høsten 2021 opp til kontinuasjonseksamen i samme emne.
- (4) I forbindelse med sensuren ble det gjennomført plagiatkontroll. Det ble da avdekket tekstlikhet med besvarelsen hun hadde levert våren 2021. Tekstlikheten besto i at A hadde gjenbrukt to avsnitt fra sin tidligere ikke-beståtte besvarelse, uten at denne var oppgitt som kilde. De to avsnittene inneholdt gjengivelse av synspunkter fra to teoretikere – såkalt parafisering. Det var gjort enkelte mindre endringer i de to avsnittene, blant annet var det tilføyd en referanse i det ene avsnittet. Gjenbruken innebar at besvarelsen totalt hadde en tekstlikhet med den tidligere besvarelsen på om lag 11 prosent.
- (5) Den lokale klagenemnda ved Høgskolen i Innlandet traff 25. januar 2022 vedtak om annullering av eksamen på grunn av fusk. A ble videre utestengt fra høyskolen i to semestre og fratatt retten til å gå opp til eksamen ved alle institusjoner underlagt universitets- og høyskoleloven i samme periode. Vedtaket var hjemlet i den da gjeldende universitets- og høyskoleloven 2005 § 4-7 første ledd og § 4-8 tredje ledd.
- (6) Felles klagenemnd stadfestet 14. september 2022 vedtaket etter klagebehandling. Under reaksjonsfastsettelsen skrev nemnda at den normale reaksjonen ved forsettlig fusk under eksamen er annullering og utestenging i to semestre, og at dette var en riktig reaksjon i saken.
- (7) A tok ut stevning mot staten ved Kunnskapsdepartementet med påstand om at vedtaket om utestenging var ugyldig. I Oslo tingretts dom 20. april 2023 ble staten frifunnet.
- (8) Etter anke fra A avsa Borgarting lagmannsrett 1. desember 2023 dom med slik domsslutning:

«1. Felles klagenemnds vedtak 14. september 2022 i sak 142/2022 er ugyldig.

2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler staten v/Kunnskapsdepartementet til A 229 832 – tohundreogtjuenitusenåttehundreogtrettito – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av dommen.»
- (9) Lagmannsretten mente at vedtaket bygde på feil lovforståelse da As gjenbruk av de to avsnittene uten kildehenvisning objektivt sett ble ansett som fusk i strid med institusjonens forskrift.
- (10) Staten ved Kunnskapsdepartementet har anket til Høyesterett over lagmannsrettens bevisvurdering og rettsanvendelse.
- (11) Under saksforberedelsen for Høyesterett har A presisert at hun ikke lenger gjør gjeldende at vedtaket er ugyldig som følge av saksbehandlingsfeil, herunder feil i forbindelse med oppnevningen av lederen for Felles klagenemnd. Hun har videre presisert at hun ikke anfører at vedtaket om utestenging innebærer straff etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6.
- (12) Staten har på sin side justert den nedlagte påstanden slik at perioden for utestenging reduseres til ett semester.

Partenes syn på saken

- (13) Ankende part – *staten ved Kunnskapsdepartementet* – har i hovedtrekk gjort gjeldende:
- (14) Vedtaket fra Felles klagenemnd om utestenging og fratakelse av retten til å gå opp til eksamen er gyldig.
- (15) Domstolen kan prøve alle sider av vedtaket og kan avsi realitetsdom. Prøvingen skal skje etter universitets- og høyskoleloven av 2005, som gjaldt på vedtakstidspunktet. Utestenging og tap av retten til å gå opp til eksamen er en disiplinærreaksjon og faller utenfor straffebegrepet i EMK artikkel 6.
- (16) Den skjulte gjenbruken av de to avsnittene fra den tidligere eksamensbesvarelsen innebar «fusk» i strid med reglene i loven og eksamensforskriften fastsatt av Høgskolen i Innlandet. Forskriften har hjemmel i universitets- og høyskoleloven, og ordlyden i forskriften § 8-1 er klar. Det er ikke grunnlag for noen innskrenkende tolkning ut fra formålsbetraktninger eller andre rettskilder. Fusk er et formelt begrep. Det er tilstrekkelig at studenten har brutt institusjonens forskrifter. Det er tilfellet her.
- (17) Det er ikke grunnlag for å anvende rettsstridsreservasjonen som ble formulert i Rt-2015-995. A hadde klare fordeler av den skjulte gjenbruken, blant annet sparte hun tid sammenlignet med de andre studentene som avla eksamen. Manglende referanse til den tidligere besvarelsen gjorde videre at den innleverte besvarelsen for sensorene fremsto som fullt ut nyskrevet innenfor rammene av prøvesituasjonen.
- (18) A kan ikke høres med at henvisningen i oppgaveteksten til at referanser skulle utformes etter «APA-stilen», innebar at forbudet mot gjenbruk av eget arbeid uten kildehenvisning ikke gjaldt.

- (19) Vilkårene for utestengelse ved fusk er derfor oppfylt. Ved fastsettelsen av reaksjonens lengde er statens syn at ett semester er en tilstrekkelig og riktig reaksjon.
- (20) Staten ved Kunnskapsdepartementet har lagt ned slik påstand:
- «Vedtaket frå Felles klagenemnd 14. september 2022 (sak 143/2022) vert stadfesta, men slik at utestengingsperioden vert fastsatt til eitt semester.»
- (21) Ankemotparten – A – har i hovedtrekk gjort gjeldende:
- (22) Vedtaket om utestenging er ugyldig. As gjenbruk av de to avsnittene innebar ikke – objektivt sett – fusk. Høgskolens eksamensforskrift og forbudet mot gjenbruk av eget arbeid må tolkes innskrenkende i lys av lovformålet, formålet med eksamen og forskningsetiske prinsipper. Vurderingen av om studenten har fusket, må gjøres på en faglig betryggende måte.
- (23) Det er bare gjenbruk av egne arbeider som har gitt uttelling, som omfattes av forbudet i forskriften § 8-1, og som dermed kan gi grunnlag for sanksjoner. Eksamensarbeider som er blitt bedømt til ikke bestått, faller følgelig utenfor forbudet. Vedtaket er inngrepene, og utestenging rammer studentene hardt. Legalitetsprinsippet stiller derfor strenge krav til hjemmelsgrunnlaget, som her ikke var tilstrekkelig klart.
- (24) Omfanget av den skjulte gjenbruken var begrenset og besto utelukkende av parafrasering av primærkilder med oppgitte referanser. Det er ikke snakk om plagiat ved skjult bruk av andres arbeid, som må bedømmes som mer alvorlig. Gjenbruken var ikke egnet til å gi A noen fordeler på eksamen, og kunne heller ikke gi dobbelt uttelling. Det er sentralt at den gjenbrukte teksten skrev seg fra en besvarelse som var underkjent.
- (25) Ved at eksamensoppgaven henviste til «APA-stilen», måtte A også kunne forholde seg til retningslinjene i APA-guiden om kildebruk. Retningslinjene omhandlet skjult gjenbruk – omtalt som «self-plagiarism» – og åpnet for slik gjenbruk på visse vilkår og i et begrenset omfang. Gjenbruken lå innenfor rammene av disse retningslinjene.
- (26) Den fastsatte reaksjonen er under enhver omstendighet for streng. Annullasjon er i dette tilfellet tilstrekkelig.
- (27) A har lagt ned slik påstand:
- «Anken forkastes.»

Mitt syn på saken

Problemstillingen og Høyesteretts kompetanse

- (28) Spørsmålet som er reist i saken, er om vedtaket fra Felles klagenemnd om utestenging og fratakelse av retten til å gå opp til eksamen på grunn av fusk bygger på en korrekt tolkning og anvendelse av den tidligere universitets- og høyskoleloven 2005 § 4-8 tredje ledd.
- (29) Domstolsprøvingen i slike saker er uttrykkelig regulert i § 4-11. Studenten kan etter første ledd bringe vedtaket inn for domstolene innen tre måneder etter at endelig vedtak

foreligger. Institusjonen dekker kostnadene ved saken for tingretten, og for å sikre rask behandling er saken unntatt fra mekling i forliksrådet, jf. andre ledd. Retten kan videre prøve «alle sider av vedtaket», jf. tredje ledd.

- (30) At domstolene prøver «alle sider av vedtaket», innebærer at domstolskontrollen rekker videre enn i ordinære forvaltningssaker.
- (31) I tillegg til å prøve de faktiske forholdene vedtaket bygger på, saksbehandlingen og forvaltningens rettsanvendelse under lovens vilkår, er domstolene gitt kompetanse til å prøve forvaltningsskjønnet. Dette omfatter å ta stilling til om utestenging i det konkrete tilfellet er en rimelig reaksjon, og i så fall lengden på utestengingsperioden.
- (32) Partene i saken er enige om at vedtaket om utestenging og tap av retten til å avlegge eksamen ikke er straff etter EMK artikkel 6. En slik enighet binder ikke Høyesterett, jf. blant annet tvisteloven § 11-3. Slik saken står, finner jeg det ikke nødvendig å ta endelig stilling til om vedtaket er en forvaltningssanksjon som må regnes som straff etter EMK artikkel 6, eller om vi står overfor en disiplinærreaksjon som etter sin art faller utenfor artikkel 6, og dermed også utenfor forvaltningslovens kapittel IX om administrative sanksjoner. For de spørsmålene saken reiser, ser jeg det slik at særreguleringen i universitets- og høyskoleloven § 4-11 ivaretar de krav til domstolskontrollen som i tilfellet ville følge av EMK artikkel 6.
- (33) Jeg føyer til at den utvidede domstolskontrollen i prinsippet også reiser et lovvalgsspørsmål: Universitets- og høyskoleloven 2005 er opphevet i forbindelse med ikrafttreddelsen av lov 8. mars 2024 nr. 9 om universiteter og høyskoler, jf. § 17-2. I § 17-3 er det gitt overgangsregler. Det fremgår her at forskrifter fastsatt med hjemmel i tidligere regler gjelder til departementet bestemmer noe annet. I forbindelse med ikrafttreddelsen av den nye loven er det gitt ny forskrift ved Høgskolen i Innlandet, forskrift 19. juni 2024 nr. 1221 om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Innlandet. Ved ikrafttreddelsen av denne ble forskrift 26. januar 2017 nr. 98 om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Innlandet, som gjaldt under forvaltningsbehandlingen av denne saken, opphevet. Etter de nye reglene er partene enige om at As skjulte gjenbruk av tekst fra en eksamensbesvarelse bedømt til «ikke bestått», ikke er å anse som fusk.
- (34) Både loven og forskriften som gjaldt ved avleggelsen av As eksamen og under forvaltningsbehandlingen er altså nå opphevet. Når domstolene er gitt kompetanse til å prøve alle sider av vedtaket, og dermed også kan ta stilling til reaksjonsfastsettelsen der vilkårene for utestenging er oppfylt, kan det reises spørsmål om prøvingen skal skje etter gjeldende regler på domstidspunktet eller etter tidligere regler. Særlig kommer dette på spissen i saker med sanksjonspreg der nye regler vil medføre en mildere reaksjon, og domstolene er gitt kompetanse til å avsi dom for realiteten. I mangel av overgangsregler som regulerer spørsmålet, vil det etter mitt syn være nærliggende å se hen til prinsippet i straffeloven § 3, jf. også NOU 2003: 15 *Fra bot til bedring* side 122, som gir støtte til en slik tilnærming for administrative sanksjoner.
- (35) Med det resultat jeg er kommet til i saken, kommer ikke dette lovvalgsspørsmålet på spissen. I det følgende tar jeg derfor, som partene, utgangspunkt i gjeldende regler fra høsten 2021. Lovhenviisningene i det følgende er til 2005-loven, med mindre noe annet fremgår.

Vilkårene for utestenging og tap av eksamensrett på grunn av fusk

- (36) Konsekvenser av fusk på eksamen reguleres av universitets- og høyskoleloven §§ 4-7 og 4-8.
- (37) Paragraf 4-7 gir regler om annullering. Etter første ledd bokstav b kan styret eller institusjonens nemnd for studentsaker annullere eksamen hvis kandidaten:
- «b. forsettlig har forsøkt å fuske eller forsettlig eller grovt uaktsomt har fusket i forbindelse med gjennomføring av, eller forut for endelig sensur av, vedkommende eksamen eller prøve, eller under gjennomføring av vedkommende kurs.»
- (38) Utestenging på grunn av fusk er regulert i § 4-8 tredje ledd. Bestemmelsen slår fast at en kandidat «som har opptrådt slik som beskrevet i § 4-7 første eller andre ledd ... kan utestenges fra institusjonen og fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner under denne lov i inntil ett år».
- (39) Vilkåret for annullasjon og utestenging er altså at studenten har fusket eller forsøkt å fuske. Loven inneholder ikke selv noen definisjon eller nærmere avklaring av hva som regnes som fusk.
- (40) Universitets- og høyskoleloven bygger på et grunnleggende prinsipp om at institusjonene har rett til selvbestemmelse i faglige spørsmål innenfor rammene av lov og forskrift. Et utslag av dette er § 1-5 første ledd, som fastsetter at institusjonene har ansvar for å sikre at blant annet undervisning og forskning holder et høyt faglig nivå og utøves i samsvar med «anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper». Etter andre ledd har institusjonene ellers rett til å «utforme sitt eget faglige og verdimessige grunnlag innenfor de rammer som er fastsatt i eller i medhold av lov».
- (41) Nærmere bestemmelser om eksamen og sensur følger av § 3-9. Institusjonene skal etter denne bestemmelsen sørge for at kandidatenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert «på en upartisk og faglig betryggende måte», som sikrer «det faglige nivå ved vedkommende studium», jf. første ledd. Syvende ledd gir styret ved institusjonen fullmakt til å gi forskrifter blant annet om avleggelse av og gjennomføring av eksamener.
- (42) Styret ved Høgskolen i Innlandet har med hjemmel i denne bestemmelsen gitt forskrift 26. januar 2017 nr. 98 om opptak, studier og eksamen ved Høgskolen i Innlandet. Av betydning for spørsmålet i saken her – gjenbruk av eget arbeid på eksamen – følger det grunnleggende utgangspunktet av § 6-1 fjerde ledd:
- «Eksamensbesvarelser skal alltid være originale, selvstendige og individuelle arbeider, med mindre det tydelig fremgår av oppgaven at hovedregelen kan fravikes. Besvarelsen, eller deler av denne, skal ikke tidligere ha vært innlevert som eksamen på egen eller andre institusjoner.»
- (43) Forskriften kapittel 8 regulerer «fusk, annullering og utestenging». Etter § 8-1 første ledd foreligger det fusk når en student handler i strid med forskriften eller retningslinjer for eksamen. Andre punktum inneholder en ikke uttømmende oppregning av forhold som regnes som fusk. Her fremgår blant annet at det regnes som fusk:

«å sitere eller på annen måte benytte egne tidligere eksamensarbeider uten tilstrekkelige kildehenvisninger».

- (44) Av betydning er også § 8-1 femte ledd, som klargjør kravene til bruk av referanser i eksamensbesvarelser:
- «Referanser på alle anvendte kilder, inkludert eget arbeid, skal være oppgitt. Avskrift eller kopi uten kildehenvisning regnes som fusk, uavhengig av kilden.»
- (45) Forskriften regulerer altså direkte situasjonen i vår sak – gjenbruk av egne tidligere eksamensarbeider. Etter ordlyden rammes enhver gjenbruk uten tilstrekkelig kildehenvisning.
- (46) Avgjørelsen i Rt-2015-995 gjaldt annullering og utestenging i ett semester for fusk ved ulovlig bruk av hjelpemidler. Studenten hadde ved en forglemmelse lagt fra seg notater i eksamenslokalet, som ble inndratt under bokkontrollen før oppstart. Dommen klargjør to sentrale elementer ved fuskebegrepet: For det første at det er tilstrekkelig for å regnes som fusk at kandidaten objektivt sett har overtrådt de handlingspliktene som følger av de fastsatte reglene for den aktuelle eksamenen, jf. avsnitt 36. Det betyr at det i begrepet «fusk» ikke skal innfortolkes noe krav om subjektivt klanderverdig opptreden – det er tilstrekkelig at reglene er brutt. Men, dersom det foreligger fusk i objektiv forstand, oppstiller loven vilkår om at fuskehandlingen er utført forsettlig eller uaktsomt.
- (47) En slik forståelse vil nødvendigvis innebære at fuskebegrepet favner meget vidt. Dommen klargjør derfor, for det andre, at det må innfortolkes en «rettsstridsreservasjon». I avsnitt 40 uttaler førstvoterende:
- «En rettsstridsreservasjon må likevel innfortolkes slik at handlinger som åpenbart ikke er egnet til å gi kandidaten noen fordel ved eksamen – eksempelvis gjenglemming av et privat brev uten faglig innhold – faller utenfor. I vår sak er det tale om et dokument som var egnet til å gi kandidaten hjelp ved besvarelsen. At papirene ble liggende åpent på pulen, tilsier ikke at de ikke var egnet til å gi A en fordel – slik han anfører – selv om sannsynligheten for at de ville bli oppdaget er større enn om de hadde blitt liggende skjult. A har således begått klare brudd på reglene for avleggelse av eksamen.»
- (48) Formuleringen av rettsstridsreservasjonen må leses i lys av at saken gjaldt gjenglemte notater i eksamenslokalet, men også i andre tilfeller må en slik reservasjon innfortolkes. Dette er nødvendig for å unngå at fuskebegrepet som grunnvilkår for vedtak om annullering og utestenging, får et utilsiktet vidt anvendelsesområde. En slik reservasjon danner dermed en nedre grense for hva som anses som fusk. Jeg finner det imidlertid klart at terskelen for å anvende rettsstridsreservasjonen vil ligge høyt og at det skal mye til før forholdet ikke regnes som fusk. Dette underbygges både av selve utformingen av regelverket – som ikke legger opp til konkrete vurderinger av klanderverdighet – og de tungtveiende hensynene forbudet mot fusk under eksamen skal ivareta.
- (49) Jeg føyer til at det under lovforberedelsen av ny universitets- og høyskolelov ble vurdert om fuskebegrepet skulle gis en nærmere definisjon i loven. Etter bred enighet blant høringsinstansene foreslo departementet å videreføre gjeldende rett som overlater til institusjonene selv å regulere hva som skal anses som fusk, jf. Prop. 126 L (2022–2023) side 243. Stortingskomiteen var enig i dette under behandlingen av proposisjonen i

Stortinget. I Innst. 169 L (2023–2024) gir flertallet i komiteen også tilslutning til at den forståelsen av fuskebegrepet som ble lagt til grunn av Høyesterett i Rt-2015-995, bør videreføres, jf. side 15.

- (50) For å imøtekomme behovet for en klargjøring av rammene for hva som kan regnes som fusk – og som dermed også i praksis vil danne rammene for forskriftskompetansen etter ny lov – drøfter departementet likevel flere typetilfeller i proposisjonen. Gjenbruk av eget arbeid uten kildehenvisning drøftes på side 245 følgende. Departementet uttaler her at det fremover bør være «en noe mer nyansert tilnærming til gjenbruk av eget arbeid». Dersom studenten gjenbruker eget arbeid som «tidligere er innlevert til vurdering», mener departementet at det må skilles mellom «arbeid som har gitt uttelling i form av oppnådde studiepoeng eller rett til å gå opp til eksamen, og arbeid som ikke tidligere har gitt uttelling», jf. side 246.
- (51) Disse uttalelsene knytter seg til rettstilstanden fremover etter den nye loven og kan ikke tillegges avgjørende vekt ved fastleggelsen av rettstilstanden etter 2005-loven. Samtidig leser jeg proposisjonen slik at lovgivers anvisning på en mer nyansert tilnærming til gjenbruk av eget arbeid uten kildehenvisning, er forankret i en balansering av hensyn som også gjør seg gjeldende etter den tidligere loven. Konklusjonen er videre til gunst for den private parten. Som jeg kommer tilbake til, kan uttalelsene i en slik situasjon ikke være uten betydning ved den konkrete rettsstridsvurderingen.
- (52) Gjennomgangen gir grunnlag for å oppsummere tolkningen av vilkårene for utestenging slik:
- (53) Det avgjørende for om det foreligger fusk som kan gi grunnlag for vedtak om utestenging etter § 4-8 tredje ledd, er om studenten har handlet i strid med institusjonens fastsatte regler som gjelder for den aktuelle eksamen. Det er tilstrekkelig at eksamensreglene objektivt sett er brutt; det kan ikke innfortolkes et krav om klanderverdighet for at handlingen skal regnes som fusk.
- (54) Handlinger som innebærer brudd på reglene, men som åpenbart ikke er egnet til å gi studenten noen fordel på den aktuelle eksamenen, innebærer likevel ikke fusk i strid med § 4-7 første ledd bokstav b. Ved denne vurderingen må det tas hensyn til at sanksjoner ved fusk ikke bør anvendes i større utstrekning enn det lovgiver har tilsiktet.

Den konkrete vurderingen

- (55) Ved den konkrete vurderingen tar jeg utgangspunkt i at A under kontinuasjonseksamenen høsten 2021 gjenga to avsnitt fra besvarelsen hun hadde levert i emnet samme vår, og som under sensuren var vurdert til karakteren F – ikke bestått.
- (56) De to avsnittene var isolert bedømt en ren gjengivelse, med noen få mindre tilføyelser, noe A også har erkjent. Samlet utgjorde den gjenbrukte teksten om lag 11 prosent av den nye besvarelsen som ble levert inn. Omfanget var dermed ikke ubetydelig. Hun påførte ingen referanse til sin tidligere besvarelse.
- (57) A har anført at hun handlet i tråd med anbefalingene for referanseteknikk etter APA-stilen, som det var vist til i eksamensoppgaven. Den manglende kildehenvisningen

var innenfor det akseptable etter disse anbefalingene, anføres det. Jeg kan imidlertid ikke se at henvisningen i oppgaveteksten til at referanser «should be made following the APA style», med en påfølgende lenke til en nettside om referanseteknikk, innebar at reglene i eksamensforskriften om skjult gjenbruk av eget arbeid var satt til side.

- (58) Ved å gjengi de to avsnittene uten referanse må det etter mitt syn legges til grunn at A objektiv sett handlet i strid med forskriften § 8-1 første og femte ledd, som jeg tidligere har sitert. Ordlyden i forskriften er klar; å sitere eller på annen måte benytte egne tidligere eksamensarbeider uten tilstrekkelige kildehenvisninger regnes som fusk.
- (59) Jeg har ikke funnet rettskildemessig grunnlag for å tolke selve fuskebegrepet i loven innskrenkende, i større utstrekning enn rettsstridsreservasjonen gir grunnlag for. Slik forskriften var formulert, kan jeg heller ikke se at legalitetsprinsippet, som A har vist til, er brutt. Dette gjelder også om en skulle se det slik at reaksjonen er straff etter EMK, slik at lovskravet i artikkel 7 får anvendelse. Forskriften hadde nødvendig hjemmel i lovens § 3-9 syvende ledd.
- (60) Spørsmålet er da om handlingen likevel ikke kan anses som fusk fordi den skjulte gjenbruken i det konkrete tilfellet åpenbart ikke var egnet til å gi A noen fordeler på den aktuelle eksamenen. Dette må vurderes på grunnlag av hva slags eksamen det dreide seg om – i dette tilfellet hjemmeeksamen – og hva som i en slik sammenheng er akseptabel bruk av egne tidligere arbeider.
- (61) En faglig betryggende eksamenssensur krever generelt at studenter som går opp til samme eksamen, må bedømmes på like vilkår. Skjult gjenbruk kan innebære at besvarelsen ikke fullt ut representerer et selvstendig arbeid innenfor rammene av prøvingssituasjonen.
- (62) Staten har for det første vist til at A sparte tid sammenlignet med de øvrige studentene som tok samme eksamen, og som ikke dro nytte av tilsvarende gjenbruk. Jeg er enig med staten i at dette i utgangspunktet kunne være egnet til å gi en fordel. Fordelen ved spart tid må imidlertid ses i lys av at det ikke var forbudt å gjenbruke eget tidligere innlevert arbeid, så lenge det ble opplyst om gjenbruken med kildehenvisning til seg selv. Siden eksamen er anonym, måtte en slik henvisning ha vært anonymisert. Den mulige fordelene besto altså i at sensorene ikke ble gjort kjent med at to avsnitt var gjenbruk, og at de dermed ble fratatt mulighet til eventuelt å la dette spille inn ved bedømmelsen. Det gjelder imidlertid også for tidligere notater og lignende som studenten har utarbeidet, som klart nok faller utenfor forbudet mot gjenbruk.
- (63) Ved den konkrete vurderingen vil også innholdet i den gjengitte teksten kunne ha betydning. De to avsnittene A gjenbrakte, inneholdt gjengivelser med egne ord av innholdet i relevant faglitteratur. Fremstillingen i de to avsnittene bygde altså på kunnskap A hadde tilegnet seg i løpet av kurset, og hun oppga korrekte referanser til primærkildene. Selv om også skjult gjenbruk av slik parafrasering rammes av ordlyden i forskriften § 8-1, og parafrasering kan være egnet til å vise at studenten har forstått innholdet i den teksten det gjengis fra, må gjenbruken her anses klart mindre alvorlig enn for eksempel plagiat i form av gjengivelse av andres arbeid uten kildehenvisning.
- (64) Som jeg har nevnt, kreves det imidlertid at gjenbruken, for ikke å regnes som fusk, åpenbart ikke var egnet til å gi A noen fordeler. Det er ikke tilstrekkelig at fuskehandlingen

er mindre alvorlig. Enhver fordel er i utgangspunktet relevant, og det er tilstrekkelig at handlingen *er egnet* til å gi fordeler.

- (65) Slik jeg leser forskriften § 8-1 synes det sentrale siktemålet med forbudet mot skjult gjenbruk av tidligere innleverte arbeider å være å forhindre at studenten oppnår dobbelt uttelling for samme faginnhold. Dette underbygges av at ordlyden bare rammer tidligere «eksamensarbeider», som forutsetningsvis har vært innlevert. Egne notater og lignende som studenten gjenbruker, faller som nevnt utenfor. Når teksten som gjenbrukes, stammer fra en underkjent eksamensbesvarelse, slår ikke begrunnelsen for forbudet til. Da den tidligere innleverte besvarelsen var underkjent, er det åpenbart at A ikke kunne oppnå noen fordel i form av dobbelt uttelling ved den skjulte gjenbruken.
- (66) Jeg viser videre til uttalelsene i Prop. 126 L (2022–2023) side 246 og Innst. 169 L (2023–2024) side 16, som gir anvisning på en mer nyansert tilnærming i saker om gjenbruk av eget arbeid. Uttalelsene fra lovgiver må etter mitt syn tillegges en viss vekt ved rettsstridsvurderingen også etter tidligere lov, særlig fordi vedtaket går ut på å ilegge en sanksjon med inngripende rettsvirkninger. Prinsippet i straffeloven § 3 underbygger også en slik tilnærming i en situasjon der tidligere lov og forskrift er opphevet, og forholdet ikke ville blitt ansett som fusk etter nye regler.
- (67) Jeg har funnet rettsstridsvurderingen vanskelig. Etter en samlet vurdering, der jeg også har lagt en viss vekt på den endrede rettstilstanden, har jeg blitt stående ved at As skjulte gjenbruk av to avsnitt fra den tidligere underkjente eksamensbesvarelsen ikke kan regnes som fusk i strid med universitets- og høyskoleloven § 4-8, jf. § 4-7 og forskriften § 8-1. Grunnvilkåret for utestengelse er dermed ikke oppfylt, og vedtaket fra Felles klagenemnd om utestengelse og tap av retten til å gå opp til eksamen i to semestre er ugyldig.

Konklusjon

- (68) Etter dette forkastes statens anke.
- (69) A har ikke lagt ned påstand om sakskostnader, og det er opplyst at staten har påtatt seg å dekke sakskostnadene for Høyesterett.
- (70) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (71) Dommer **Bull:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (72) Dommer **Falch:** Likeså.
- (73) Dommer **Sæther:** Likeså.
- (74) Dommer **Webster:** Likeså.

(75) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.